

Vol 15.8.70

Språkvårdsspalten

1

Är uttrycket i **söndags** riktigt eller bör man säga **senaste söndag**? — I själva verket är i **söndags** (liksom »i måndags» osv) korrekt svenska, medan **senaste söndag** är brukligt enbart i Finland; förmodligen är det en översättning av finskans *viime sunnuntaina*. Likaså är uttrycket **senaste** är vanligt hos oss; i **fjol** är däremot allmän svenskt.

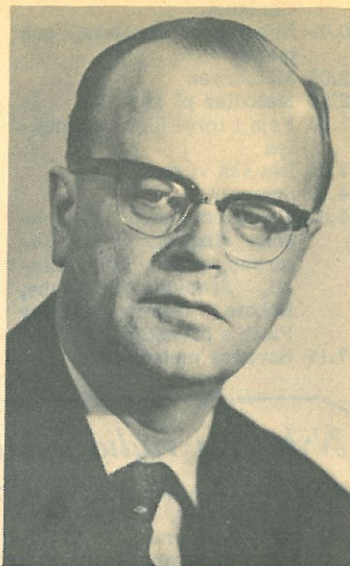
2

Hur skall uttrycket **nästa söndag** fattas? Är det fråga om den närmast följande söndagen eller söndagen därpå följande vecka? — Tyvärr måste man säga att uttryck som **nästa söndag** kan vara oklara. Om det är

måndag eller tisdag då jag använder uttrycket, så missförstås det väl knappast utan fattas i betydelsen »nu om söndag», men det är värre, om man har fredag och använder uttrycket. Därför är det nog säkrast att i tveksamma fall — i synnerhet i brev uttrycka sig klart: **nu om söndag, söndagen den 22 osv.**

3

Varifrån kommer ordet **eskalera**? — Det är egentligen ett engelskt ord *escalate* som har vunnit spridning under Vietnamkriget (det brukar heta att »kriget eskaleras» o dyl. Därmed menas ju att krigsinsatsen ökar). Stammen i **eskalera** är ytterst det latinska ordet *scala* som betyder »trappa». (Närbe-

● C-E Thors

släktat är det engelska rodet för »rulltrappa», *escalator*.) Numera ser man ofta försvensknin-gen **upptrappa** för »eskalera».

4

Varför heter det **Borgå** med »hårt g», fast det heter **borg** och **borgare** med uttalat j? — I finlandssvenska dialekter brukar som bekant ord med **rg**, t ex **varg** och **arg** bevara sitt gamla uttal med hårt g. Så är det också i Nyland. Uttalet av **Borgå** med hårt g är helt enkelt nyländsk dialekt. (Det händer ibland att rikssvenskar som hört uttalet **Borgå** med g tror att också t ex släktnamn som **Hornborg** och **Borgar** skall uttalas med g, men det är ju fel.)

5

Är det rätt att bruka ordet **aktie** i betydelsen »aktielägenhet»? — Jag tycker absolut inte att det är rätt att säga »Han äger en aktie på Strandgatan». När det i en dagstidning nyligen hette »Aktieägare hyr inte ut lägenheter», så låter det lite konstigt i mina öron.

6

Vad betyder det ord **böle** som finns i ortnamn, t ex **Gottböle**?

— **Böle** är ett gammalt svenskt ord med betydelsen »boplats». I en av de fornsvenska lagarna talas det om att en **bjur** (dvs »bäver») äger **böle** likaväl som en bonde. Ordet **böle** hör samman med ordet **bol** (**prästbol** osv). I ortnamn i våra svenskbygder är **böle** vanligt. Det har ursprungligen avsett ett nybygge. **Böle**-namn är mycket vanliga i Sydfinland, men finns också i södra Österbotten upp till Vasatrakten (**Böle** i Korsholm).

Frågor är som tidigare välkomna och kan sändas antingen till Vasabladets redaktion (märkt kuvertet »Språkvårdsspalten») eller direkt till mig under adress Knektvägen 3 C, Helsingfors 40.

CARL-ERIK THORS.